

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ, МАРКЕТИНГУ І ТУРИЗМУ

Пояснювальна записка

до кваліфікаційної роботи
магістра

на тему «Визначення адаптаційних можливостей підприємства в контексті
забезпечення його ринкової стійкості (на матеріалах ТОВ «Берислав-Хлібо завод»)»

Determination of the adaptive capabilities of the enterprise in terms of ensuring its
market stability (on the materials of LLC «Beryslav-Bakery»)»

Виконала: студентка 2 курсу, групи бзМР,
спеціальності 075 «Маркетинг»,
освітньо-професійної програми «Маркетинг»
Медведєва І. М.
Керівник Ю. О. Джерелюк

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу

Кафедра менеджменту, маркетингу і туризму

Освітньо-кваліфікаційний рівень магістр

Спеціальність 075 «Маркетинг»

Освітньо-професійна програма «Маркетинг»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. завідувача кафедри

Р.М. Набока

« ___ » _____ 2021 р.

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА

Медведєвої Інги Миколаївни

1. Тема роботи: Визначення адаптаційних можливостей підприємства в контексті забезпечення його ринкової стійкості (на матеріалах ТОВ «Берислав-Хлібо завод»)

керівник роботи д.е.н., професор Ю.О. Джерелюк

затверджена наказом вищого навчального закладу від «11» жовтня 2021 р., №509-С

2. Строк подання студентом роботи «20» грудня 2021 р. _____

3. Вихідні дані до роботи державні статистичні матеріали, планові і звітні дані ТОВ «Берислав-Хлібо завод» за 2018–2020 рр.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, що їх належить розробити):

Вступ. Розділ 1. Теоретико-методичні засади адаптаційних можливостей підприємства. Розділ 2. Визначення адаптаційних можливостей підприємства ТОВ «Берислав-Хлібо завод». Розділ 3. Оцінювання впливу адаптаційних можливостей підприємства ТОВ «Берислав-Хлібо завод» на його ринкову стійкість». Висновки та пропозиції. Список використаних джерел.

5. Перелік графічного матеріалу (з зазначенням обов'язкових креслень) _____
наочний матеріал на 6 сторінках формату А4

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Консультант з використання ПЕОМ	д.е.н., професор Ю.О. Джерелюк		
Консультант з нормоконтролю	ст. викладач Т.В. Пацай		

7. Дата видачі завдання «11» жовтня 2021 року

8. КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапу роботи	Примітка
1	Робота над теоретико-методичним розділом	До 25.10.2021 р.	<i>виконано</i>
2	Збір матеріалів для написання кваліфікаційної роботи магістра	До 10.11.2021 р.	<i>виконано</i>
3	Робота над дослідницько-аналітичним розділом	До 25.11.2021 р.	<i>виконано</i>
4	Робота над проектно-рекомендаційним розділом	До 04.12.2021 р.	<i>виконано</i>
5	Робота над висновками і пропозиціями	До 07.12.2021 р.	<i>виконано</i>
6	Представлення завершеної роботи керівнику	До 10.12.2021 р.	<i>виконано</i>
7	Отримання відзивів та рецензій	До 15.12.2021 р.	<i>виконано</i>
8	Подання завершеної роботи для перевірки на плагіат	До 17.12.2021 р.	<i>виконано</i>
9	Підготовка до захисту кваліфікаційної роботи магістра	До 20.12.2021 р.	<i>виконано</i>

Студент _____ І.М. Медведєва

Керівник роботи _____ Ю.О. Джерелюк

АНОТАЦІЯ

У кваліфікаційній роботі магістра Медведєвої І.М. на тему «Визначення адаптаційних можливостей підприємства в контексті забезпечення його ринкової стійкості (на матеріалах ТОВ «Берислав-Хлібозавод») наведено класифікацію змін у середовищі функціонування підприємства; сформульовано теоретичні засади адаптаційних можливостей підприємств до змін; обґрунтовано необхідність формування системи управління адаптацією підприємств до змін з точки зору забезпечення ринкової стійкості підприємства; обґрунтовано методичний підхід до оцінювання адаптаційних можливостей та передумов формування системи управління адаптацією підприємства до змін; проведено розрахунок комплексного показника ринкової стійкості підприємства; визначено вплив адаптаційних можливостей підприємства на його ринкову стійкість; економічно обґрунтовано заходи щодо забезпечення ринкової стійкості підприємства.

Ключові слова: адаптаційні можливості, системи управління адаптацією, ринкова стійкість, комплексний показник, хлібопекарська галузь, підприємство.

SUMMARY

In the master's qualification work Medvedieva I.M. on the theme «Determination of the adaptive capabilities of the enterprise in terms of ensuring its market stability (on the materials of LLC «Beryslav-Bakery») defines the essence of the concept and classification of changes in the environment of the enterprise; the theoretical bases of adaptive possibilities of the enterprises to changes are formulated; the necessity of formation of the management system of adaptation of the enterprises to changes from the point of view of maintenance of market stability of the enterprise is substantiated; the methodical approach to an estimation of adaptive possibilities and preconditions of formation of a control system of adaptation of the enterprise to changes is proved; the calculation of the complex indicator of market stability of the enterprise is carried out; the influence of adaptive capabilities of the enterprise on its market stability is determined; economically justified measures to ensure market stability of the enterprise.

Key words: adaptation capabilities, adaptation management systems, market stability, complex indicator, bakery industry, enterprise.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ АДАПТАЦІЙНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ ПІДПРИЄМСТВА	9
1.1. Поняття та класифікація змін у середовищі функціонування підприємства...	
1.2. Теоретичні засади адаптаційних можливостей підприємств до змін	17
1.3. Формування системи управління адаптацією підприємств до змін з точки зору забезпечення ринкової стійкості підприємства	23
Висновки до розділу 1	31
РОЗДІЛ 2. ВИЗНАЧЕННЯ АДАПТАЦІЙНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «БЕРИСЛАВ-ХЛІБОЗАВОД»	33
2.1. Дослідження передумов формування адаптаційних можливостей підприємств хлібопекарської галузі	33
2.2. Характеристика фінансово-економічних показників підприємства як основи визначення його адаптаційних можливостей з використанням ПЕОМ.....	42
2.3. Оцінка адаптаційних можливостей та передумов формування системи управління адаптацією підприємства до змін	45
Висновки до розділу 2.....	58
РОЗДІЛ 3. ОЦІНЮВАННЯ ВПЛИВУ АДАПТАЦІЙНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «БЕРИСЛАВ-ХЛІБОЗАВОД» НА ЙОГО РИНКОВУ СТІЙКІСТЬ»	60
3.1. Оцінка складових ринкової стійкості підприємства	60
3.2. Визначення впливу адаптаційних можливостей підприємства на його ринкову стійкість	72
3.3. Економічне обґрунтування заходів щодо забезпечення ринкової стійкості підприємства	77
Висновки до розділу 3.....	90
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	93
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	97
ДОДАТКИ	102

ВСТУП

Актуальність теми. Умови економічної та політичної нестабільності в Україні, наслідки обмеження діяльності суб'єктів господарювання в умовах всесвітньої пандемії COVID-19 висувають вимоги до формування ефективної системи управління підприємством, яка була б здатна гнучко реагувати та пристосовуватися до змін умов функціонування. Основною метою будь-якої системи управління адаптацією підприємства до змін виступає прийняття ефективних рішень при управлінні підприємством, які або нададуть підприємству конкурентні переваги, або створить можливості для подальшого його ефективного функціонування.

Проблематику формування систем управління підприємствами і можливості адаптації підприємств до змін розглядають провідні вітчизняні та зарубіжні вчені, зокрема: О. І. Амоша, А. В. Андрейченко, В. Г. Андрійчук, В. М. Геєць, Т. В. Гринько, Е. Демінг, П. Друкер, А. І. Ковальов, І. О. Кузнєцова, О. Є. Кузьмін, К. Є. Орлова, В. Г. Семенова, Л. В. Соколова, А. А. Томпсон, А. Д. Стрикленд та інші. Незважаючи на вагомості надбання науковців, питання визначення адаптаційних можливостей підприємства до змін висвітлено недостатньо повно: на сьогодні недостатньо представлені дослідження, присвячені формуванню системи управління адаптацією хлібопекарського підприємств до змін з точки зору забезпечення його ринкової стійкості. Зазначені обставини і визначили актуальність теми дослідження, його мету, завдання і напрями.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження кваліфікаційної роботи є узагальнення та розвиток теоретико-методичних основ, і обґрунтування практичних рекомендацій щодо формування адаптаційних можливостей підприємства в контексті забезпечення його ринкової стійкості.

Реалізація поставленої мети вимагає вирішення наступних завдань:

- визначити сутність поняття та навести класифікацію змін у середовищі функціонування підприємства;
- сформулювати теоретичні засади адаптаційних можливостей підприємств до змін;
- обґрунтувати необхідність формування системи управління адаптацією підприємств до змін з точки зору забезпечення ринкової стійкості підприємства;

- дослідити передумови формування адаптаційних можливостей підприємств хлібопекарської галузі;
- надати характеристику фінансово-економічних показників підприємства як основи визначення його адаптаційних можливостей;
- обґрунтувати методичний підхід до оцінювання адаптаційних можливостей та передумов формування системи управління адаптацією підприємства до змін;
- провести розрахунок комплексного показника ринкової стійкості підприємства;
- визначити вплив адаптаційних можливостей підприємства на його ринкову стійкість;
- економічно обґрунтувати заходи щодо забезпечення ринкової стійкості підприємства.

Об'єктом дослідження є процес формування адаптаційних можливостей підприємства ТОВ «Берислав-Хлібо завод» в контексті забезпечення його ринкової стійкості.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і практичних аспектів з формування адаптаційних можливостей підприємства до змін та оцінювання їх впливу на забезпечення ринкової стійкості.

Методи дослідження. Методологічною основою є фундаментальні дослідження і положення вітчизняної науки з проблем формування адаптаційних можливостей підприємства до змін та оцінювання ринкової стійкості підприємства. При визначенні проблеми й аналізу існуючих підходів щодо її вирішення було використано праці провідних вітчизняних вчених, методологічні матеріали, періодичні видання України. Під час дослідження були використані звітні дані ТОВ «Берислав-Хлібо завод», використовувалися економіко-статистичні методи (порівняння, групування, аналіз динамічних рядів, графічний метод), метод логічного аналізу та узагальнень, матричний метод, кореляційно-регресійний аналіз, метод експертних оцінок.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в уточненні теоретичних положень, розробці науково-методичних засад щодо формування адаптаційних можливостей підприємства до змін та оцінювання їх впливу на забезпечення ринкової стійкості. Серед одержаних наукових результатів, що містять наукову

новизну і виносяться на захист, такі:

- дістав подальшого розвитку теоретико-методичний підхід до оцінювання адаптаційних можливостей та передумов формування системи управління адаптацією підприємства до змін, який враховує вплив зовнішніх чинників (мезо- та макрорівень) діяльності підприємства для організаційно-економічного, правового, технологічного і соціального компонентів, що дає змогу визначити вплив адаптаційних можливостей на забезпечення ринкової стійкості;

- дістав подальшого розвитку методичний підхід до оцінювання стану ринкової стійкості підприємства, що, дозволяє ідентифікувати чотири стани ринкової стійкості: стабільний, адаптивний, низький та критичний; визначити адаптаційний потенціал та напрям стратегічного розвитку підприємства відповідно до стану його ринкової стійкості.

Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості їх застосування на інших підприємствах хлібопекарської галузі. Розроблені науково-методичні рекомендації щодо формування адаптаційних можливостей підприємства до змін та оцінювання їх впливу на забезпечення ринкової стійкості доведені до конкретних рекомендацій, реалізація яких дозволить забезпечити конкурентні переваги підприємства, фінансову стійкість підприємства в конкурентному середовищі та ефективність діяльності підприємства в цілому.

Апробація результатів роботи. Основні результати дослідження, висновки і рекомендації, викладені в кваліфікаційній роботі магістра, доповідалися і були схвалені на Міжнародній науково-практичній Інтернет-конференції «Сучасний стан та перспективи розвитку обліку, аудиту, оподаткування та аналізу в умовах міжнародної інтеграції» (м. Херсон, ХНТУ, 17–18 листопада 2021 року); Всеукраїнській науково-практичній Інтернет-конференції молодих учених та студентів «Інструменти забезпечення економічної ефективності підприємств: соціальний аспект» (м. Херсон, ХНТУ, 19 листопада 2021 року).

Структура й обсяг роботи. Основний текст роботи викладений на 96 сторінках, складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел із 56 найменувань на 5 сторінках. Робота містить 15 рисунків і 39 таблиць, 1 додаток на 5 сторінках.